25.09.2015 г. / 11:32:20

Вяра

14.03 по светския - †01 март по православния календар - Света преподобномъченица Евдокия. Свв. мъченици Нестор и Тривимий. Света мъченица Антонина. Света преподобна Домнина

Житие и страдание на преподобномъченица Евдокия († ок. 160-170 гг.)

Света преподобномъченица Евдокия. Фрагмент от стара руска икона

При царуването на Траян в град Илиопол, намиращ се в Келесирия, в областта Финикия Ливанска, съседна на иудейската страна, живеела една девица на име Евдокия. По произход и вяра била самарянка. Тя прелъстявала с голямата си красота и така погубила мнозина, събирайки посредством плътска нечистота своето срамно наследство от богатството на тези страни. Лицето ѝ било толкова красиво, че и художник би се затруднил да изобрази тази красота. Мълвата за нея се

носела навсякъде и мнозина благородни младежи, и дори представители на властта от други страни и градове се стичали в Илиопол, като че ли по друга работа, а в действителност само за да видят и се насладят на красотата на Евдокия, която с греховни дела била събрала богатство почти колкото царската хазна. И чрез това продължително събиране на съкровища Евдокия така умъртвила душата си и вкаменила сърцето си в ожесточение, че никаква сила, освен Божествената, не би могла да изцели безнадеждно болната душа на тази отчаяна грешница. Но дошло време, когато избавящата ръка на Добрия Пастир, търсещ заблудената овца, побързала и към нея. Творецът погледнал към Своето създание, погубено от злобата на дявола, и поискал да го обнови. Истинският Стопанин се погрижил за плодовете на Своето лозе, похитено от врага. Господарят на небесните съкровища побързал да приеме във вечната съкровищница търкалящата се в земната кал изгубена драхма. Пазителят на благата, очакващи праведните, призовал тази отчаяна самарянка към Своята съвършена надежда, а дявола оставил посрамен. Той направил така, че търкалящата се някога в тинята като скот станала нескверна като агница; предишният съсъд на нечистотата се изпълнил с чистота; помийната яма станала бистър, вечен извор; калният поток се превърнал в благовонно езеро; вонящият, прогнил кладенец се преобразил в алабастър с многоценно миро; тази, която била причина за духовната смърт на мнозина, сама се оказала виновница за спасението на мнозина. Ето как започнало обръщането на тази велика грешница към Бога.

Един монах на име Герман се връщал в своята обител и пътят му минавал през Илиопол. Той дошъл в града и отседнал при един свой познат християнин, живеещ близо до градските порти, при което стаята му се намирала в съседство с къщата на Евдокия. Монахът, след като поспал малко, станал през

нощта за обичайното си псалмопение и след завършването на установеното правило взел книгата, която носел със себе си в пазвата, и задълго се вдълбочил в четене. В книгата пишело за страшния Божий съд и за това, че праведните ще блеснат като слънце в Царството Небесно, а грешните ще отидат в неугасимия огън, където завинаги ще бъдат предадени на страшни мъки. Тази нощ, по Божий промисъл, Евдокия била сама. Спалнята, в която се била затворила, се намирала в съседство с онази стена, зад която монахът се подвизавал в молитва и четене. Когато монахът започнал псалмопението си, Евдокия веднага се събудила, и лежейки в постелята, слушала всичко до самия край на четенето. Тя чувала всичко, което четял монахът, защото само една стена, и то не дебела, ги разделяла, още повече, че монахът четял високо. Слушайки четенето, грешницата изпитала дълбоко умиление и не спала до разсъмване, размисляйки със сърдечен трепет за многото си грехове, за Страшния съд и за непоносимите мъки на грешниците. Още с настъпването на деня тя (под действието на Божествената благодат, подтикнала я към покаяние) заповядала да повикат при нея този, който четял книга през нощта, и когато дошъл, го попитала:

- Кой си ти и откъде си? Как живееш и каква е вярата ти? Умолявам те, кажи ми цялата истина. След като чух това, което четеше през нощта, се смутих и душата ми се измъчва, защото чух нещо страшно и удивително, което досега не бях чувала. И ако е истина, че грешниците ще бъдат предадени на огъня, тогава кой може да се спаси?

Блаженият Герман ѝ казал:

- Господарке! Каква е твоята вяра, след като никога не си чувала за страшния Божий съд и не разбираш значението на това, което четях?

- По своето отечество и вяра - казала Евдокия, - аз съм

самарянка, моето богатство е безмерно, и мен особено ме смущава и плаши тази мъка и този вечен и неугасим огън, с който заплашва четената от теб книга. В книгите на нашата вяра никога не съм срещала такива думи и затова немалко се разтревожих, когато чух нещо толкова ново и неочаквано.

Блаженият Герман попитал:

- Имаш ли мъж, господарке? И откъде имаш това безмерно, както казваш, богатство?

- Законен мъж нямам - отговорила тя, - а богатството ми е събрано от много мъже. И ето, ако богатите ще бъдат осъдени след смъртта на такива тежки и вечни мъки, то каква полза имам от моето богатство?

Герман ѝ казал:

- Кажи ми самата истина (защото и моят Христос, на Когото служа, е нелъжлив и истинен), искаш ли да бъдеш спасена без богатство и да живееш благополучно, във веселие и радост във вечни векове? Или искаш със своето богатство жестоко да се мъчиш във вечния огън?

- Много по-добре е за мен без богатството да получа вечния живот - отговорила Евдокия, - отколкото с богатството да погина веднъж завинаги. Но ми е чудно защо богатият ще бъде така наказан след смъртта? Нима вашият Бог изпитва такава жестока и неумолима ненавист към богатите?

- Не - казал Герман, - Бог не се отвръща от богатите и не им забранява да бъдат богати, но ненавижда неправедното придобиване на блага и използването на богатството за живот в наслаждения и греховни похоти; защото ако някой придобива богатство по законен път и го използва за добри дела, той е безгрешен и праведен пред Бога, а който трупа богатство чрез кражба, грабителство и неправда, или чрез

каквото и да е греховно дело, който държи богатството си в своите съкровищници и не дава на бедните и просещите, не облича голите и не насища гладните - към него няма да има милост.

Евдокия попитала:

- А моето богатство мислиш ли, че е неправедно?

Герман отговорил:

- Наистина то е неправедно и е по-противно на Бога от всеки грях.

Тогава тя казала:

- Защо е така? Нали аз съм облякла много голи, нахранила съм много гладни, а на някои и със злато съм помогнала. Как тогава наричаш богатството зло?

- Господарке - казал Герман, - изслушай ме внимателно: нали никой, като отива в банята да се мие, няма да поиска да потопи тялото си в нечиста, мътна и воняща вода, но ще се измие там, където има чиста вода. А ти как можеш само с дела на милосърдие да се очистиш от смрадната и мерзка греховна сквернота, когато доброволно тънеш в нея и презираш чистата вода на Божието милосърдие? При всички случаи това блато на греховната сквернота с голяма сила, като потоп ще те хвърли в пропастта от сяра и смола, горяща с вечния пламък на Божия гняв. Защото голямото ти богатство е противно на великия Владика и вечния Съдия и вече е осъдено от Страшния съд като придобито чрез прелест и блуд. И с нищо няма да ти помогне това, че ти от голямото, но скверно и греховно богатство понякога си отделяла малка част за бедните - защото безмерното множество зли деяния погубва наградата за тази малка добродетел: както силното зловоние заглушава лекото благоухание. Не, ти никога няма да получиш

никаква благодат, докато доброволно пребъдваш в нечистота, и не по друг начин ще се удостоиш с Божието милосърдие, а само като отхвърлиш своята безмерна греховна смрад, умивайки се със сълзи на покаяние и украсявайки се с праведни дела. Както в тялото на този, който ходи бос по тръните, има много остри трънчета, и да извади някои, повечето ще останат и ще причиняват мъчения, така и дадената от теб някога малка милостиня на бедния, дори и да ти помогне да заличиш някой неголям свой грях, то най-големите тръни на греха ще останат в съвестта ти и ще причиняват още по-големи мъки. Страшен и праведен е Въздаятелят Бог, Когото ти си прогневила, и те заплашва с вечни и нетърпими мъки, приготвени за неразкаяните грешници. Но ако ти искаш да ме послушаш, можеш да се спасиш от очакващите те мъчения и да получиш вечната радост.

Евдокия казала:

- Рабе на живия Бог, умолявам те, постой още малко при мен и подробно ми разкажи за тези дела, чрез които можеш да се удостоиш с Божията милост, та и аз, следвайки този пример, да получа спасение. Готова съм да използвам богатството си за добри дела. Ти каза, че Бог обича справедливото и добродетелно разпределение на богатството: на мен нищо не ми пречи, даже и с известно намаляване на домашното имущество, да се избавя от тези мъчения, които, по твоите думи, ще получат ненавижданите от Бога. Ето, честни отче, аз имам немалко роби. Под твое предводителство ще ги поведа, натоварени със злато, сребро и скъпи вещи, към твоя Бог само ако Той, по твоето ходатайство, благоволи да приеме моето приношение и ми даде спасение.

- Не съди за Бога според човешките нрави - казал Герман, - не мисли, че на Него са нужни тези нищожни вещи, които са

скъпоценни за хората, защото Той, бидейки несравнимо по-богат от всички земни царе, по Своя воля е обеднял заради нас, за да ни купи чрез тази скръбна нищета, вечното спасение. Дъще моя, раздай своето богатство на болните и бедните, защото те са приятни на Бога: даденото на някого от тях Той приема като дадено на Него, и за временните блага, раздадени на бедните, въздава небесни, никога неизчерпващи се съкровища. Направи така и след това пристъпи към светата спасителна купел на кръщението, и след като се умиеш от сквернотата на всичките си грехове, ще бъдеш чиста и непорочна, ще се възродиш от благодатта на Светия Дух и ще получиш блажената част и ще се наслаждаваш на вечната, нетленна светлина, където няма нито скърби, нито болести, нито злодеяния. Ще бъдеш свята агница на небесните пасища на Иисуса Христа, нашия Спасител. С една дума: ако искаш да се спасиш, дъще моя, направи както те съветвам, и ще бъдеш блажена навеки.

Евдокия отговорила:

- Ако в ума ми не се бяха запечатали словата, които ти четеше и които така ясно чух миналата нощ, не бих те повикала тук. Вземи от мене, отче, колкото искаш злато, и постой тук няколко дни, като ме поучаваш във вашата християнска вяра и ме наставляваш в добродетелта, така че аз, след като раздам своите богатства и имения и устроя всичко, както следва, да мога да вървя след теб където и да отидеш.

На това блаженият Герман отговорил:

- Не ми трябва злато, стига ми и надеждата за твоето спасение, и за мен това е уважителна причина да постоя тук малко време, ако намеря изгубената овца и я приведа към Христовата ограда. Затова, макар и да бързам към своята обител, ще остана тук още няколко дни заради твоето обръщане към Бога. А ти направи всичко, което ти казвам -

повикай един от християнските презвитери, които живеят в този град, и той, след като те научи, нека те кръсти по църковния чин, защото в това е началото и основата на спасението, а след това всички други богоугодни занятия ще дойдат по своя ред.

Като чула това от блажения старец, Евдокия повикала един от слугите в своя дом и му заповядала веднага да отиде в християнската църква и да помоли презвитера още сега да дойде при този, на когото е необходим; при това забранила на слугата да казва кой го вика и за какво. Скоро презвитерът дошъл. Като го видяла, Евдокия се поклонила до земята, целунала нозете му и казала:

- Умолявам те, господарю мой, разкажи ми за вашата вяра: и аз искам да стана християнка.

Презвитерът, удивен от такива думи, попитал Евдокия:

- Каква е твоята вяра, та искаш да преминеш в християнското благоверие?

Тя отговорила:

- Аз съм самарянка, както по произход, така и по вяра, и съм била съпруга на целия свят. Изповядвам пред теб с една дума цялата истина. Аз съм море от злини, а когато чух, че грешниците, ако не се покаят и не станат християни, след смъртта ще се мъчат във вечния огън, тогава в ума си реших да стана християнка.

На това презвитерът отговорил:

- Ако преди си била море от грехове, сега бъди пристанище на спасението, ако преди си била разколебавана от много ветрове, сега влез в тихото пристанище; и ако преди си изпитвала силно вълнение, сега търси утринната роса,

слизаща от небето; ако си била потопена от дълги наводнения, отсега търси Добрия Кормчия, Който безопасно да те насочи в Своето тихо пристанище, където са съкровищата на всяка правда, прояви старание, за да станеш наследница на намиращите се там блага. Раздай своето земно богатство на нуждаещите се и освободи себе си от греховната печал, а заедно с това и от тъмнината и неугасимия огън, който те очаква, ако не се покаеш.

Слушайки това, Евдокия се просълзила, ударила се в гърдите и казала:

- Истина ли е, че вашият Бог е немилостив към грешниците?

Презвитерът отговорил:

- На каещите се грешници, след приемането на знамението на вярата, тоест светото Кръщение, Господ прощава всички грехове от предишния живот в неверие, а за оставащите в греха и немислещи за покаяние няма прошка, и такива ще бъдат безмилостно мъчени.

- Кажи ми, презвитере - попитала Евдокия, - мислиш ли, че на небето има нещо по-голямо и по-добро от това, което е на земята? Та нали ние имаме много съкровища злато, сребро и скъпоценни камъни, всякакви удоволствия и наслаждения, безбройни като рибите и птиците, и безмерно количество ястия и питиета. Какво повече от всичко това може да има там, на небето?

- Ако не откъснеш ума си от прелестите на този свят - казал презвитерът - и не се проникнеш с презрение към временните наслаждения, няма да можеш да устремиш погледа си към вечния живот и да познаеш тези неизразими наслаждения и неизказани богатства, които са там. Но ако искаш да ги получиш, забрави гордостта и радостта от този живот, не си

спомняй сладостите на този свят.

Евдокия отговорила:

- Да не бъде, господарю мой, това да обикна нещо временно и скоропреходно повече от безсмъртния и блажен живот, но ето в какво, отче, искам да се уверя: след като приема християнската вяра, мога ли да имам твърда и несъмнена надежда, че ще вляза в този безсмъртен живот, за който говориш? И какво доказателство ще ми дадеш, за да се уверя в справедливостта на думите ти? По какъв начин накрая ще узная за прощаването на множеството мои грехове от вашия Бог? Защото, ако всичките си богатства, които съм имала в излишък за всякакви наслаждения и удоволствия в продължение на много години от живота си, раздам на нуждаещите се, както ме съветваш, а след това не получа обещаното от тебе; тогава ще има ли нещо по-скръбно и затруднително от това бедствено положение, от което вече няма да имам никакъв изход? Нали ако се опитам да потърся помощ в нещастието си от хората, които съм оскърбила с лошо отношение, те биха се отвърнали от мен с презрение? Затова се и опечалявам, и смущавам, защото не съм достатъчно уверена в бъдещето. Бих искала да имам повече знания и увереност в това, което ти с такова великодушие обещаваш, осланяйки се на милосърдието на вашия Бог, лесно прощаващ греховете на каещите се. Ако напълно се уверя в това, тогава спокойно ще раздам всичкото си имущество и ще отида, където ми кажеш, и ще служа на Единия Бог през всички дни на моя живот, и както преди за мнозина съм служила за пример на беззаконието, така сега ще бъда най-добър пример за покаяние. И не се учудвай на моите съмнения, отче: аз за първи път чувам за всичко това, то е ново и неочаквано за мен, и за него в нашите книги и в самарянската вяра, в която съм възпитана, аз не само никога не съм чувала, но и следа от това учение не съм срещала.

- Не се смущавай и не се разколебавай от мисли, Евдокия! Не давай на ума си да се разсейва: това, което те смущава, е хитрост на началника на злобата и завистника на твоето спасение, дявола. Този злобен дух, още щом е видял, че ти се пробуждаш за служене на Христа, за да унищожи доброто ти намерение, веднага е събудил съмнения в сърцето ти. Той се надява чрез страх да те отклони от правия път и отново да те укрепи в предишния греховен живот, за да те увлече към смърт и погибел, като позорно те свърже с пристрастието към светските наслаждения и похоти и изцяло те пороби на себе си. Защото неговият коварен замисъл, неговото единствено и усърдно старание е това - да отклонява хората от добрия път, да ги води към развращаване и с това да ги прави съпричастници на своето вечно мъчение в неугасимия огън. А нашият Господ Бог, в чиято благост, неизказана милост и човеколюбие искаш да се увериш, както вече чу, отдалече приема каещите се като баща, с отворени обятия, и като им прости греховете, им дарява вечен живот. В това ще се увериш, като устремиш ума си от земята нагоре, ако оставиш временните грижи и размишляваш за вечния живот. Но за това е нужна съсредоточена и смирена молитва, защото само тогава Бог се примирява с душата, в душата се забелязва Божествената светлина, откриваща цялата истина, и човек ясно вижда в какво е нищожността на този кратковременен свят и какво е бъдещият век, колко пагубни са наслажденията на този живот, и колко благ е Господ и безмерно Неговото милосърдие. И така, ако искаш да се спасиш, послушай ме, свали скъпите си одежди, облечи съвсем скромни дрехи и като се затвориш в уединената горница на своя дом, прекарай там седем дни, припомняйки греховете си и изповядвайки ги със сълзи пред Бога, своя Създател. Пости и моли нашия Господ Иисус Христос да те просвети и научи какво трябва да правиш, за да Му благоугодиш. Повярвай ми, не напразно ще направиш всичко това, което те съветвам: милосърден и многомилостив е

нашият Владика и още отдалече посреща със Своята благодат грижещите се за обръщане към Него, защото Той винаги се радва на покаянието на грешника.

Като видял, че Евдокия е съгласна да последва съветите му, презвитерът станал и си тръгнал, и на прощаване ѝ казал следните утешителни думи, които звучали някак пророчески:

- Христос Бог, Който е оправдал митаря и помилвал грешницата, която плакала при нозете Му, да оправдае и помилва и теб, и да направи името ти славно по цялата земя. Амин.

Още щом си тръгнал презвитерът, блажената Евдокия повикала една от робините си и ѝ казала:

- Ако някой поиска да ме види и дойде с намерение да влезе при мен, погрижи се да не узнае, че съм вкъщи, никой и в никакъв случай да не му казва за мен, кажете, че съм отпътувала надалече по някаква работа и ще прекарам там немалко време; строго заповядай и на вратаря да не пуска никого, да се прекратят всякакви обичайни дела и занятия в моя дом, и тези, които всекидневно ми приготвят обяда, да не внасят храната тук; затворете и големите порти при дома ми, докато не заповядам да ги отворите отново, и изобщо направете всичко така, като че ме няма вкъщи.

След като дала такива нареждания на робинята си, казала на блажения Герман:

- Умолявам те, отче, обясни ми това, за което ще те попитам: защо вие, монасите, живеете в пустинни места, отклонявайки се от удоволствията на обществения живот? Нима в пустинята намирате по-големи наслаждения?

- Не, чедо мое - отговорил блаженият Герман, - нищо от това, което ти смяташ за наслаждение, не намираме в пустинята;

оставяме градовете и светските наслаждения и се отдалечаваме в пустинята единствено за да избегнем суетната гордост и да умъртвим плътските похоти с глад, жажда, труд, лоши дрехи и лишаване от всичко необходимо, и изобщо - за да бъдем по-далече от всички места, даващи възможност за грях. Живеещият в града много лесно пада в грях или побеждаван от слабостта на природата, или прелъстяван от дявола, или съблазнявайки се от вида на красивите лица и чувайки блудни думи: оттук се пораждат нечистите помисли и оскверняват душата. А за осквернената душа входът на Небесното Царство е вече затворен дотогава, докато тя не се очисти с покаяние, защото само на небето е престолът на вечната светлина, истинското веселие и нелъжливите наслаждания, престол, който няма никаква тъмнина, печал и скърби, нито зли дела. Ето, сега виждаш защо отиваме в пустинята: защото искаме да се запазим от грях в предстоящите дни на нашия живот, а предишните си прегрешения да очистим чрез суровостта на пребиваването си в пустинята и така да облекчим пътя си към вечното блаженство. Всичките ни грижи и старания са насочени към това, да запазим телата си неосквернени, а ума - неповреден от зли помисли и чужд на всяка злоба, лукавство, лицемерие, ропот и клевета, завист, ярост и гняв. И така да се уподобим на ангелите, както ни е възвестил със Своите свети уста Христос в Евангелието. Богатството, колкото и да е бил привързан човек към него, колкото и ненаситно да го е събирал, с нищо няма да му помогне да придобие Небесното Царство: то, като мъртвец, лежащ в гроба, няма да окаже съдействие. Затова, ако искаме да получим прошка на греховете си, нека се постараем през останалото време от живота си да вървим по пътя на Господните заповеди, по пътищата на правдата, да раздерем сърцата си като дреха със съкрушение за греховете и да започнем непрестанно да викаме към Бога; така и ще очистим греховната нечистота, за която говори Давид: “Смърдят и гноясват моите рани поради

безумието ми.” А за да възпяваме винаги в молитва Господните думи, същият този Давид си спомня: Колко са сладки на гърлото ми Твоите думи! по-сладки от мед на устата ми!.” Толкова сладки са Господните думи, че превъзхождат сладостта и на най-сладките ястия и най-скъпите напитки, и укрепяват душата много повече, отколкото храната - тялото. Затова и Божественото Писание казва за тях: “вино, което весели сърцето на човека”, означавайки с тези вино и хляб заповедите на нашия Господ Иисус Христос. Те наистина биват като хляб и вино за човешката душа, защото ако човек прилежно и непрестанно се поучава в тях, те, давайки сила и веселие на сърцето, освобождават грешника от всички скверни дела и го оправдават пред Господа. Затова, след като свалиш от себе си красивите дрехи и се облечеш в съвсем скромни, с цялата си мисъл се устреми към покаяние чрез добри дела, сей на земята обилни сълзи, за да пожънеш радост и вечно веселие на небето; угаси със сълзи пламъка на греховете си: и ще се удостоиш с утешение от Господа, и ще влезеш в радостта на праведните. Плачи за своите беззакония, които дяволът е направил сладки за сърцето ти, и нека заради сълзите ти твоят ангел - ходатай за спасението - се приближи към тебе; изсуши зловонната нечистота на тлението, в която дълго си се търкаляла, която те е погълнала и те е държала във властта на твореца на всяко зло, за да станеш от този момент участница в райските наслаждения, отегчи с униние и отплати на този, който, съблазнявайки те с похоти, те е обременил с грехове. Потруди се усърдно за Бога, за да станеш наследница на непомръкващата светлина, и подобно на пчелите, бъди добра труженица, събирайки правда с много свети дела и непрестанно грижейки се за угаждане на Бога.

Думите на Герман попаднали дълбоко в сърцето на Евдокия, вече подготвено от това, което бил говорил преди. Скърбейки за греховете си, тя в умиление паднала в нозете му и казала:

- Умолявам те, човече Божий, завърши това дело, което си започнал за мен с подобаваща чест, и ме покажи чиста пред твоя Бог, за да не стана за посмешище на желаещите да ме прелъстят, а след като завърша започнатото дело, да се удостоя с блаженство чрез твоето спасително учение. Не отдръпвай художническата ръка от приготвената дъска, докато не изобразиш докрай Христа в мен.

Герман ѝ отговорил:

- Пребъдвай в страх Господен, чедо мое, и като се затвориш в своята горница, Му се моли непрестанно със сълзи, докато Той не изтреби и очисти всичките ти грехове и не ти даде несъмнена увереност в Своята милост: благ и милосърден е нашият Господ Иисус Христос, Той скоро ще прояви Своята милост към теб и няма да Се забави да те утеши със Своята благодат.

Като казал това, блаженият Герман се помолил на Бога, осенил Евдокия с кръстното знамение и я затворил в спалнята ѝ, като ѝ обещал заради нея да остане в Илиопол седем дни.

Когато Евдокия прекарала седем дни в пост и молитва, блаженият Герман дошъл при нея, отворил вратата и ѝ заповядал да излезе от спалнята. Като видял, че лицето ѝ е пребледняло, тялото ѝ е отслабнало, погледът ѝ е станал смирен, и въобще видът твърде много се различава отпреди, взел я за ръка и ѝ казал да седне. И след като се помолил на Бога, сам седнал с нея и я попитал:

- Кажи ми, чедо мое, за какво размишляваше през тези седем дни, какво узна, какво видя и какво ти беше открито?

Тя казала:

- Всичко ще ти разкажа, свети отче. Аз усърдно се молих през всичките седем дни, както ти ме научи. Предишната нощ,

когато пак се молех, както и през останалите, легнала кръстообразно на земята и плачех за греховете си, ме осия велика светлина, по-силна от светлината на слънчевите лъчи. Аз си помислих, че слънцето е изгряло, станах от земята и изведнъж видях светъл и страшен юноша, чиито одежди бяха по-бели от сняг. Той ме хвана за дясната ръка, издигна ме във въздуха и след като ме постави на облак, ме поведе към небето. И там светеше велика и пречудна светлина, и аз видях безчислено множество белоризци, радващи се и усмихващи се един на друг и неизказано веселящи се. Те, като ме видяха, че се устремявам към тях, ме посрещнаха с ликуване и ме приветстваха радостно, като сестра. Когато аз, заобиколена и придружавана от тях, поисках да вляза в това светло място, чиято светлина несравнимо превъзхождаше слънчевите лъчи, изведнъж във въздуха се появи някой, страшен на вид, черен като сажди, въглени и смола. Това беше страшилище, по-страшно от всяка чернота и тъма. Като устреми ужасен и яростен поглед към мен, скърцайки със зъби и нападайки безсрамно, той се опитваше да ме изтръгне от ръцете на моя спътник и при това силно завика и гласът му се разнесе във въздуха:

- Как така вие - крещеше той - искате да я въведете в Царството Небесно? Нима аз, който усърдно се занимавам с улавяне на хора на земята, напразно се трудя? Ето тази например е осквернила цялата земя с блудството си и е развратила всички хора с мерзостта на прелюбодейството си. Цялата си хитрост и сила използвах само за нея: доставях ѝ любовници измежду най-благородните и богати хора, и при това от безбройното множество разпалени за нейната любов богатства тя е събрала толкова злато и сребро, колкото едва ли ще се намерят и в царските съкровищници. Аз с гордост мислех, че я имам в ръцете си като свое победоносно знаме и непобедимо оръжие, чрез което мога да тържествувам над

хората, отпадащи от Бога и попадащи в мрежите ми. И защо ти, архистратиже на Божиите сили, сега си достигнал такава ярост към мен, че ме поваляш под нозете на тази блудница? Нима гневът ти срещу мен не се е утолил, та ми отмъщаваш все повече и по-безмилостно с всеки изминал ден? Нима искаш да ми отнемеш и тази моя вярна робиня, купена от мен на толкова скъпа цена? Тогава на земята вече няма да остане нищо, което да е само мое и неприкосновено! Боя се, че ти ще изтръгнеш от ръцете ми всички, които досега са живели в грехове, и ще ги представиш пред Бога като достойни да бъдат наследници на Небесното Царство! Напразни са грижите ми! Безплодни са усилията ми! Защо така свирепо ме нападаш? Остави яростта и отслаби веригите, с които съм свързан, и ще видиш как с едно мигване на окото ще изтребя от земята целия човешки род и даже наследници няма да му оставя. Аз съм низвергнат от небето само за едно-единствено непослушание, а ти и най-злите грешници, дръзнали да се надсмеят над Бога и тежко прогневявали Го много години, въвеждаш в Царството Небесно! Ако така ти е угодно, тогава събери за един час от всички краища на земята всички хора, водещи не човешки, а скотски и зверски живот, и всички ги приведи към Бога, а аз ще се скрия в тъмнина и изцяло ще се потопя в бездната на приготвените за мен вечни мъки.

Когато той с гняв и дива ярост ми говореше такива и подобни на тях думи, водещият ме гледаше към него страшно, а поглеждайки към мен, се усмихваше ободряващо. И от онази светлина се чу глас, който казваше:

- Така е угодно на Бога, милосърден към човешките синове: грешниците, ако принесат покаяние, да бъдат приети в лоното Авраамово.

И отново се чу глас към водещия ме:

- На теб говоря, Михаиле, пазителю на Моя Завет, отведи

тази жена там, откъдето си я взел - нека извърши своя подвиг: защото Аз Сам ще бъда с нея през всички дни на живота ѝ.

И той веднага ме постави в спалнята ми и ми каза:

- Мир на тебе, рабиньо Божия, Евдокия! Бъди мъжествена и се укрепявай, сега Божията благодат е с тебе, и ще бъде винаги и навсякъде.

Ободрена от тези думи, аз попитах:

- Господарю мой, кой си ти? Кажи ми, за да зная как да вярвам в истинния Бог и как да получа истински живот?

- Аз - отговори той - съм началник на Божиите ангели и задачата ми е да се грижа за каещите се грешници, да ги приемам и въвеждам в блажения и безкраен живот. И велика радост бива на небето в ангелския лик всеки път, когато някой грешник се обръща към чистата светлина на покаянието, защото Бог, Отец на всички, не иска да погине човешката душа, която Той от древност е създал със Своите пречисти ръце по подобие на Своя образ. Затова и всички ангели се радват, когато видят човешка душа, украсена с правда, покланяща се на вечния Отец, и всички я приветстват като своя сестра, защото, отхвърлила греховната тъма, тя се обръща към живия Бог, общия Отец на всички синове на светлината, и безвъзвратно се присъединява към Него.

Като каза това, той ме осени с кръстното знамение; аз му се поклоних до земята, и когато се покланях, той отиде на небесата.

Блаженият Герман ѝ казал:

- Сега увери ли се, дъще моя, че има истински Бог на небето, готов да приеме каещите се за своите грехове и да ги въведе в Своята вечна светлина, където царува Той, заобиколен от

служителите на Своето Царство - светите ангели. Ти си видяла тези ангели в небесната светлина, където си съзерцавала светата и безсмъртна слава на нашия Господ Иисус Христос и си се убедила как Той ни изпреварва в милосърдието и прощаването на греховете, колко скоро дава Своята благодат на желаещите да се примирят с Него; познала си Неговата Божествена слава и си видяла Неговия небесен двор, пълен с неизказана красота, където пребивава Той; разбрала си колко малка и нищожна е светлината на този свят спрямо небесното сияние. Какво още мислиш, за какво още размишляваш, кажи ми!

Блажената Евдокия, имайки непреклонно намерение да служи на Единия Бог, Царя на славата, от цялото си сърце, отговорила:

- Вярвала съм и вярвам, че няма друг Бог, спасяващ грешните човеци, освен Този, Чиито небесни врата, блестящи в неизказана светлина, видях.

Герман казал:

- Приготви се, дъще моя, за усърдно служение на Бога и внимателно се грижи плодовете на твоето покаяние, сложени на везните, да натежат над греховете от предишния ти живот и самата себе си принеси на безсмъртния и вечен Бог като благоприятен дар; плачи и ридай, докато не умиеш със сълзи цялата си сквернота и там да се удостоиш да станеш чиста Христова невеста. Забрави за своята предишна гордост, за вредоносните и люти пожелания на своята младост, за да забрави и Христос твоите грехове, освободи шията си от тежкия ярем на срамното робство, което ти е наложил дяволът чрез греховете, вземи върху себе си благото и леко бреме на оживотворяващото покаяние и отсега нататък бъди свободна от греха и позната на всички праведници и свети ангели. И така, укрепи се за истинната вяра и целомъдрие и имайки

отсега чиста съвест, смело кажи в лицето на дявола: Сега вече нямам нищо общо с теб, нито ти с мен, защото аз съм намерила моя истински Владика и съм Му се отдала във вечно владение, вече окончателно съм оставила и отхвърлила моята предишна губителка - плътската любов, и съм се облякла в новата, нетленна и светла одежда на правдата. В тази одежда аз ще намеря Божията благодат, спасяваща ме во веки; вече нямам нито едно земно пристрастие, нямам влечение към светските наслаждения, чиято нищожност и скоропреходност съм познала; сега желая и усърдно се старая да придобия небесните блага. Затова владей, дяволе, това, което имаш, а от мен, чужди прелъстителю, крадецо и рабе на вечната тъмнина, бягай далече.

Евдокия, още повече укрепена от тези думи, казала на монаха:

- Честни отче, сега какво ще ми заповядаш да направя?

- Искам - отговорил той - преди всичко да приемеш знамението на вярата - светото Кръщение, което ще те запази невредима през всички дни на живота ти, а аз, с Божията помощ, ще тръгна за своя манастир и отново ще се върна при тебе, ако така бъде угодно на Господа.

Тя със сълзи започнала да го умолява:

- Не ме оставяй, господарю мой, не ме оставяй дотогава, докато не бъда в състояние изцяло да се обърна към Бога и да получа от Него очакваната благодат, та исконният прелъстител, като ме види изоставена и безпомощна, да не ме отвлече отново където поиска и да не ме върне към предишния блуден живот.

И блаженият Герман ѝ казал:

- Ето, този настойчив стремеж към добър живот, който Сам

Бог е събудил у тебе, и твоята блага надежда ще те запазят от вражеските мрежи, от които се боиш. Прекарай още известно време в смирена молитва към Бога и изповядване на своите грехове и се погрижи да приемеш свето Кръщение. А аз скоро ще се върна при теб, като потърся, с помощта на Светия Дух, полезното за твоя живот.

Оставяйки я на Бога, блаженият Герман поел по своя път.

След заминаването на Герман блажената Евдокия прекарала още няколко дни в пост, имайки на трапезата си само хляб, олио и вода; денем и нощем се молела и плачела. След това се отправила към епископа на този град и от него приела кръщение в името на Светата Единосъщна Троица. Няколко дни след своето просвещение тя написала молитвено послание към същия този епископ; известявала му за богатството си, изчислявайки го подробно, и молела епископа да го вземе за Христа. Епископът, след като прочел изпратеното му писмо, извикал блажената Евдокия и я попитал:

- Ти ли, дъще, си написала тази грамота до мен, грешния?

- Аз съм я писала - отговорила Евдокия, - и сега отново умолявам твоята святост, нареди на църковния иконом да приеме моя дар, раздайте го на бедните и нуждаещите се, на сираците и вдовиците, така, както сами знаете, защото се уверих, че тези мои богатства са неправедни, тъй като са придобити чрез беззаконие.

Тогава епископът, наричан Теодот, виждайки доброто ѝ намерение, вярата и любовта към Бога, погледнал към нея и прозирайки с духа си бъдещото ѝ житие, казал:

- Моли се за мен, сестро моя в Господа, удостоила се да се наречеш Христова невеста, ти, която си възненавидяла нечистата плътска любов, възлюбила си чистотата и си

отхвърлила блудния живот, ти, която си започнала да подражаваш на девственото целомъдрие и си продала нищожния свят, за да си купиш единствения небесен бисер, ти, която си преживяла не много време в греховна прелест и чрез покаяние си изходатайствала за себе си безкрайни векове небесен живот, ти, която вече си имала смъртта пред очите си и си придобила безсмъртие, ти, която преди мнозина си увличала към гибел, а сега чрез Христа мнозина ще оживотвориш! Ти, която от мрачната тъмнина си се облякла в светлината на вярата, си достойна да се наречеш Христова агница. Наистина, Евдокия, което значи благоволение, Господ ще благоволи към теб, която си се отнесла с презрение към сладострастните люде и си възлюбила ангелския лик. Отново те умолявам, моли се за мен, Божия рабиньо и другарко, и ме помени в Царството Небесно.

След като побеседвал с нея за много неща със сълзи на очи, епископът казал на своя дякон:

- По-скоро повикай при мен завеждащия църковната странноприемница.

Когато последният дошъл, епископът се обърнал към него със следните думи:

- Зная те като благочестив и богобоязлив мъж, грижещ се за много души. Затова ти поверявам и тази Божия рабиня, която се стреми към доброто, за да се погрижиш и за нейното спасение, а всичко, което тя дава, ти чрез бедните хора ще предадеш на Господа.

Този мъж бил със сан презвитер, съхранил девството си от най-ранна младост, раздал на светата Божия църква всичкото си имущество, останало от родителите му, и самия себе си посветил на служене на Господа. Той взел Евдокия със себе си и тръгнал с нея към дома ѝ, и като влезли вътре, Евдокия

повикала домоуправителите и им казала:

- Всеки от вас да ми донесе каквото му е поверено.

Те веднага донесли двадесет хиляди златни монети, множество хубави съдове, безброй скъпоценни камъни и царски перли, двеста седемдесет и пет сандъка с копринени одежди, четиристотин и десет сандъка бели ленени одежди, сто петдесет и два сандъка други одежди, украсени със скъпоценни камъни и шити със злато, двеста и петдесет хиляди златни монети, двадесет сандъка с благовонни вещества, тридесет и три сандъка истински индийски масла, осем хиляди литри сребро в различни съдове, сто трийсет и две литри копринени тъкани, шити със злато, седемдесет литри прости копринени тъкани, и безбройно множество други одежди и по-малко ценни вещи. Освен тези движими богатства Евдокия притежавала и недвижими: земи, села и цели области, от които всяка година се събирали до две хиляди и осемстотин литри. След като сложила всички тези богатства пред нозете на презвитера, завеждащ църковната странноприемница, блажената Евдокия повикала всичките си роби и робини и им раздала взетите от сандъка две хиляди монети, а също и съдовете, завесите, ценните постелки, позлатената мебел, и подарила и разделила помежду им всичко красиво в дома, което било извън сандъците. Накрая отправила и следното приветствие към тях:

- Аз ви освобождавам - казала Евдокия - от това кратковременно робство, а вие, ако искате, побързайте да се освободите и от робството на бесовете. Ще се освободите, ако ме послушате и пристъпите към Христа, истинния Бог, и Той ще ви дари вечната свобода, която имат синовете Божии, и ще ви запише в Своите воинства.

След това Евдокия се обърнала към презвитера и казала:

- Сега, господарю мой, трябва да се погрижим за всичко, сложено пред теб, и да се разпоредиш както искаш, защото аз търся търсещия ме Владика.

- Блажена си ти, Евдокия, че си се удостоила да бъдеш записана в числото на девиците на Христовия чертог: не ти е неизвестен часът на идването на Жениха, не се намираш в неведение по отношение на това, по какъв път трябва да влезеш в брачния двор. Наистина ти внимателно си се погрижила да не останеш вън от чертога: напълнила си светилника си с елей и тъмнината няма да те обладае. Преуспявай в тази добродетелна сила и Бог ще ти помогне, а за мен - грешния, се моли, защото ти си достойна да бъдеш в лика на светиите.

По това време дошъл и честният Герман, просветен от благодатта на Светия Дух, и като видял че Евдокия е отдала всичкото си имение на Бога, освободила е робите и робините си и е обедняла и духовно, и веществено заради Христа, я завел в един женски манастир в неговата страна, намиращ се недалече от неговия мъжки манастир, и там я постригал за монахиня; и там тя пребивавала в трудовете и подвизите на монашеския живот, денем и нощем служейки на Бога.

Блаженият Герман имал в своята киновия седемдесет братя монаси, а в пустинния женски манастир - тридесет монахини, в числото на които била и света Евдокия. Като минали тринадесет месеца, починала игуменията на този манастир, на име Харитина, която водела свят живот. Под нейно ръководство Евдокия значително преуспяла в подвизите, научила наизуст Псалтира и просвещавана от Светия Дух, добре разбрала цялото свещено Писание след едно-единствено прочитане. Тя надминала всички сестри в подвига на постничеството и поради това от всички единодушно била избрана за игумения. И Бог не Се забавил да засвидетелства

нейното достойнство и да утвърди избирането ѝ с чудо.

Един юноша, от тези, които я обичали преди, на име Филострат, богат човек, си спомнил предишната си любов към Евдокия, и разпалвайки се от похот под действие на бесовете, започнал да мисли как да я върне към предишния блуден живот. След като дълго размишлявал за това и от ден на ден се разпалвал с все по-силна любов към нея, накрая измислил следната хитрост. Като се облякъл в монашески одежди и взел със себе си злато, колкото можел да носи, се отправил пеша към манастира на Евдокия, с твърда надежда да изпълни своето намерение.

Когато почукал на манастирските порти, вратарката погледнала през прозорчето и попитала:

- Какво търсиш тук, човече?

Той отговорил:

- Аз, грешният, съм дошъл да се помолите за мен и да ме благословите.

Вратарката казала:

- Тук не трябва да идват мъже, брате, но недалече оттук ще намериш манастира на отец Герман: там ще получиш молитва и благословение, а сега не ни безпокой с чукане: все едно, няма да влезеш.

Като казала тези думи, девицата затворила прозорчето. Изпълнен със срам и съжаление и изгарящ от любов към Евдокия, Филострат се отправил към манастира на Герман и пристигнал там в удобно време. Като се срещнал с блажения Герман, който седял при портите на манастира и четял книга, той му се поклонил до земята. Светият старец по манастирски обичай казал молитва и Филострат получил благословение от

него. Преподобният Герман казал:

- Седни, брате, и кажи от коя страна си и от кой манастир?

Той отговорил:

- Аз съм единствен син на неотдавна починали родители; не пожелах да встъпя в брак, но поисках да служа на Бога в монашески чин и веднага надянах върху себе си и знака на монашеския образ - тези одежди, и мисля да намеря място и наставник, който би ме поучил в монашеския живот. Като чух за твоята святост, честни отче, аз дълго вървях до манастира, желаейки да падна в нозете ти, и те умолявам да ме приемеш, мене, желаещия да се покае за предишните си грехове, в твоя манастир.

Докато говорел, блаженият Герман го наблюдавал с напрегнато внимание и забелязвайки неговия сладострастен нрав, казал:

- Към големи трудове искаш да пристъпиш, чедо; не зная дали ще ти бъде по силите. Ние сме старци и едва успяваме да противостоим на дяволските изкушения, увличащи към нечистота; а какво ще стане с теб, цъфтящия юноша, в годините на пламенна страст?

Филострат възразил:

- Отче! Нима няма примери на добродетелен живот сред подобни на мен юноши, мъжествено преодолели изкушенията? Вашата Евдокия, за която така много съм слушал, защото славата на добродетелния живот се носи навсякъде, нима тя не е млада и не е живяла в разкош? Но е приела вашето наставление и сега постоянно и непоколебимо пребивава в монашество, победила плътта. Няма да скрия, отче, че аз съм особено въодушевен от нейния пример и искам да ѝ подражавам. Спомням си за нея колко прекрасна е била, колко

богата и в какви удоволствия е прекарвала времето си, а след това мигновено се е променила и е започнала да служи на Христа по тесния и прискръбен път. Ако тя е могла да пренебрегне всичко това и да умъртви своите похоти заради любовта към Христа, тогава защо ти, отче, не се надяваш на мен, мъжа, който съм много по-силен от жената? Ако само веднъж я видя, то надявам се, че от нейните беседи и наставления бих почерпил такова горещо усърдие към Бога и сили за подвиг, че това би било достатъчно за цял живот за победа и отблъскване на всички дяволски изкушения.

Слушайки такива думи, Божият раб Герман приел лъжата за истина и мислейки, че той наистина иска да служи на Бога, му казал:

- Няма да ти пречим, чедо, да видиш Евдокия и да чуеш от нея полезно наставление, след като ти по нейния пример искаш да вървиш по пътя на добродетелите.

След това игуменът Герман повикал един почтен старец монах, който носел тамян в женския манастир и често бил изпращан там за разрешаване на необходимите дела, и му казал:

- Когато тръгваш към женския манастир, вземи със себе си този брат, нека види Евдокия, щом иска да получи духовна полза от нея, и да подражава на нейния богоугоден живот.

След известно време този брат трябвало да отиде до женския манастир и той, по нареждане на игумена, взел със себе си младия брат. Филострат, облечен в монашески одежди като вълк в овча кожа, влязъл в женския манастир и като видял Христовата невеста, света Евдокия, се изумил от смирения ѝ вид, нищетата и изнуреното ѝ тяло. Лицето ѝ било бледо, очите отпуснати надолу, на устата - мълчание, одеждите - бедни, за постеля ѝ служела рогозка, постлана на земята, а

върху нея - бодлива власеница.

Като намерил удобно време, той с тих глас (другите монахини стоели надалече) започнал да ѝ говори:

- Какво значи това, Евдокия? Кой е прелъстил тебе, живялата в палати, подобни на дворец, имала несметни богатства и всякакъв разкош, постоянно пребивавала във веселие и радост, и те е довел на това жалко място? Кой те е лишил от великия град, където си ходела украсена с най-прекрасни одежди и всички са те почитали, удивлявали са се на твоята красота и са те прославяли с всякакви похвали? Кой прелъстител от такова блаженство те е довел до крайна нищета и бедност, до този жалък и гнусен живот? Сега цял Илиопол те търси, самите стени на твоите прекрасни палати плачат за теб. Аз изказвам желанието на народа, от името на всички съм изпратен да те умолявам да се върнеш в града и с идването си да прекратиш народната скръб. Послушай ме, господарке, последвай ме, излез от този жалък манастир, избягай от глада, смрадните одежди, твърдата власенична постеля и отново се върни в твоите палати, към предишните увеселения, към предишните удоволствия, които си имала в изобилие. Ако и да си разпиляла богатството си, раздавайки го на чужди хора, всички са готови отново да те обогатят. Защо се бавиш и колебаеш? Защо, когато всички те обичат и ти желаят само доброто, ти сама правиш себе си свой враг и мъчител? Не е ли безсмислено, не е ли срамно да скриваш такава красота на лицето в тъмнината на монашеството? Не е ли безсмислено такива очи, подобни на слънчевите лъчи, да погубваш с ненужен плач и сълзи? Каква полза има да изнуряваш с глад и жажда и други страдания твоето прекрасно младо тяло? Къде са сега твоите благовония, с които ти изпълваше въздуха в града, и всички те смятаха за богиня? И пред тези благоухания ти доброволно си предпочела вонята на бедния и презрян живот! Кой те увлече в това

заблуждение? Каква измамна надежда те отвлече от такива огромни богатства, които биха могли още да се увеличат? Кой от богатите отхвърля своето богатство или го раздава лекомислено, както си направила ти? Но ние знаем къде се намират отхвърлените от теб богатства и лесно можем да ти ги възвърнем - само се върни в нашия град, господарке Евдокия! Донесъл съм достатъчно злато за път, а останалото, разпиляно от теб, ще си възвърнем, когато отидем в Илиопол.

Докато произнасял тези безумни думи, Евдокия го гледала гневно и не можейки повече да слуша неговите лукави и прелъстителни слова, с гняв му казала:

- Бог на отмъщенията да ти забрани! Нашият Господ Иисус Христос, праведният Съдия, на Когото съм рабиня, макар и недостойна, да не допусне ти, който си дошъл тук със зли помисли, да се върнеш у дома си, защото си син на дявола.

Като казала това, тя духнала в лицето му и в същия миг мнимият монах и окаян прелъстител паднал мъртъв на земята. Сестрите, като ги видели да беседват, но не чули разговора им, силно се ужасили, виждайки, че събеседникът на Евдокия е паднал на земята и лежи мъртъв в краката ѝ. Отначало те се удивили от такова свръхестествено събитие и разбрали Божието действие в него, но след това започнали да се боят да не би светските хора и съдии да узнаят за този случай и да започнат разследвания като за убийство и да не подпалят манастира, защото елините идолопоклонници мразели християните и манастирите. Не смеейки да попитат Евдокия, те разсъждавали помежду си за случилото се. И една от тях казала:

- Да почакаме, вече идва нощ, ще се помолим през нощта и може би Господ ще ни открие причината за смъртта на този монах и ще ни научи какво да правим.

Дошла нощта. Преди началото на обичайното полунощно пение Господ Се явил на Евдокия насън и ѝ казал:

- Стани, Евдокия, и прослави твоя Бог. Коленопреклонно се помоли до мъртвото тяло на изпратения ти от дявола изкусител и Аз ще му заповядам да стане; и той ще стане и ще узнае Кой съм Аз, в Когото ти вярваш, и Моята благодат ще бъде преизобилно върху тебе.

След като се събудила, Евдокия отправила молитва към своя Владика и възкресила мъртвия. Филострат, събудил се от смъртта като от сън, познал истинския Бог, Който го е помилвал, паднал в нозете на блажената и казал:

- Умолявам те, блажена Евдокия, истинна рабиньо на истинния Бог, приеми ме, каещия се, прости ми, задето те огорчих с лукави и нечисти слова. Сега разбрах на колко Велик и Милосърден Владика служиш.

- Иди си у дома с мир и не забравяй Божиите благодеяния, явени върху теб, не отстъпвай от истинския, познат от тебе път на светата вяра, която се обещаваш да приемеш.

Тогава страната управлявал цар Аврилиан (не римският кесар, а друг със същото име, който бил под властта на римските кесари) и Евдокия била оклеветена пред него. Предишните поклонници се събрали, посъветвали се помежду си и написали писмо на царя, донасяйки, че Евдокия е отнесла със себе си в пустинята множество злато, равняващо се на царската хазна. Те молели царя да им даде отряд войници, които да намерят избягалата и да я върнат в града, а златото да вземат в царската хазна, защото тя е приела галилейската вяра в някой си Христос и е отхвърлила боговете, на които и царете се покланят. Като чул за множеството злато, Аврилиан лесно се съгласил да изпълни молбата им, повикал един комит и му заповядал да вземе войници, да залови Евдокия заедно

със златото и да я доведе при него. Комитът взел триста войници и се отправил към пустинята, в женския манастир, където живеела Евдокия. Докато вървели, Господ Се явил на Евдокия през нощта и ѝ казал:

- Царят се е разгневил, но ти не се бой: Аз съм до тебе.

Когато комитът с отряда войници видял манастирските стени, спрял и зачакал да се стъмни, защото наближавала вечерта, и разделил отряда си на части, за да нападнат през нощта манастира от всички страни. И когато вече искали да извършат нападението, всемогъщата сила на невидимата Божия ръка ги възпрепятствала и те цяла нощ не могли да пристъпят нито крачка към манастира. Дошъл денят. Те видели манастирските стени, но не можели да се приближат към тях, и три дни и три нощи опитите им оставали безуспешни и недоумявали какво да предприемат по-нататък.

И ето, внезапно ги нападнала страшна, грамадна змия, и те, захвърлили оръжието, побягнали в ужас. Но макар и да се спасили от зъбите на змията, не могли да избягнат отровата ѝ. Поразени от смъртоносното дихание на змията, някои от тях внезапно паднали мъртви, други едва живи се търкаляли по пътя и комитът се върнал при царя само с трима войници. Разгневеният цар казал на своите велможи:

- Как да постъпим с тази вълшебница, умъртвила толкова много войници с магиите си? Какъв съвет ще дадете? Не можем да оставим такова злодеяние ненаказано.

След съвещанието царският син казал:

- Аз ще тръгна с многобройна войска, ще сравня със земята тази обител на блудници и ще доведа Евдокия тук.

Царят и всички се съгласили и на другия ден царският син с войниците се отправил да разруши пустинната обител и да

хване Евдокия. По пътя той се приближил към селото, което принадлежало на баща му, и тъй като наближавала нощта, поискал да спре и да пренощува на това удобно за отдих място. С юношеска живост той бързо скочил от коня, но се ударил в един камък и си счупил крака, и войниците го отнесли на ръце в постелята. През нощта болката му се усилила и той умрял, а войниците се върнали при царя, носейки със себе си мъртвия син. При вида на внезапно починалия си син царят паднал като мъртъв. Целият град се събрал и народът плачел, жалейки царския син и самия цар, умиращ от скръб. Сред народа бил и Филострат. Той се приближил към царските хора и им казал, че Евдокия е Божия рабиня и никой не може да ѝ причини вреда, защото я охранява небесната сила. Но ако царят иска да види сина си жив, то нека ѝ изпрати почтителна молба да умолява Бога да оживи мъртвия.

- Самият аз - казал Филострат - съм изпитал върху себе си силата на молитвите ѝ и Божието милосърдие.

Като чул това, царят дошъл на себе си и след като точно узнал от Филострат за случилото се с него, повярвал на думите му и веднага изпратил при Евдокия трибуна Вавила с почтително, смирено и умоляващо писмо. Когато дошъл в обителта, Евдокия смирено се поклонила, приела царското писмо и казала:

- Защо царят изпраща писмо на мен, убогата и недостойна грешница?

Докато чакал светицата да прочете царското писмо, трибунът влязъл в една от манастирските стаи, там видял отворена книга и прочел:

- Блажени, които пазят откровенията на Бога.

И като дочел псалома докрай, задрямал и положил глава над

книгата, заспал. Насън му се явил един светъл юноша, побутнал го по страната с жезъла си, който държал в ръка, и му казал:

- Вавила, стани! Мъртвият те чака.

Вавила се събудил и изпаднал в ужас от явяването на ангела, и като разказал това на блажената Евдокия, помолил я скоро да го отпусне. Тя извикала всички сестри и им казала:

- Как ще ме посъветвате да постъпя за това, което царят пише до мое смирение?

Сестрите в един глас отговорили:

- Благодатта на Светия Дух те наставлява, пиши на царя каквото е угодно на Бога.

След дълга молитва светицата седнала и написала на царя следното:

- Аз, нищожната жена, не зная по какъв случай твое величество е благоволил да ми изпрати послание. Аз, жена недостойна и пълна с грехове, съм изобличавана от съвестта си в много и ужасни беззакония и нямам дръзновение да умолявам Христа, моя Бог, да се смили над теб и да върне живота на сина ти. Но се надявам на известната благост и сила на моя Господ, че Той ще яви върху теб и твоя син Своето велико милосърдие, ако ти с цялото си сърце повярваш в истинния Бог, Който възкресява мъртвите, и се надяваш на Него. Невъзможно е да призоваваш Неговото свято и страшно Име и да Го молиш за нещо, ако преди това не повярваш в Него с цялата си душа. И така, ако ти вярваш с цялата си душа, ще видиш великата слава на безсмъртния Бог, ще се удостоиш с Неговата милост и ще се насладиш на Неговите благодеяния.

Като написала писмото и трикратно го запечатала с кръстното знамение, тя го дала на изпратения и го отпуснала. Като се върнал при царя, трибунът не му предал писмото на света Евдокия, но го сложил на гърдите на мъртвия, призовавайки с висок глас името Христово. Мъртвият веднага оживял, отворил очи, заговорил и станал като от сън, жив и здрав. Всички се изумили и ужасили от тази необикновена гледка. И царят възкликнал с висок глас:

- Велик е Богът на християнката Евдокия! Бог истинен и праведен е християнският Бог! Мнозина справедливо прибягват към Тебе и благочестиво постъпват вярващите в Тебе, Христа Господа! Приеми и мен, идващия при Тебе, защото аз вярвам в Твоето свято Име и признавам, че Един е Истинният Бог - свят и благословен во веки!

Царят повярвал в Христа Бога и бил кръстен от градския свещеник заедно с царицата и сина им, който възкръснал от мъртвите, и с дъщеря им Геласия. След това той раздал щедра милостиня на бедните и нищите и изпратил много злато на света Евдокия за благоустрояване на светата църква. Освен това заповядал да се построи град на мястото, където е живяла, и често ѝ пишел, просейки нейните свети молитви. Скоро след това царят, преуспял в светата вяра и добри дела, починал в Господа, а след него и жена му. Синът му бил поставен за дякон, а след това, когато епископът починал, бил посветен в епископство. А сестра му Геласия, презирайки светската суета, избягвайки брачния живот и желаейки да послужи на Господа, тайно се отдалечила в манастира на света Евдокия и живяла в него до смъртта си, усърдно служейки и благоугаждайки на Господа.

В това време господствало езическото нечестие и мнозина тайно служещи на Господа били откривани от ненавиждащите Бога и били принуждавани към същата погибел. Тогава в град

Илиопол бил наместник Диоген, ревнител на скверните богове, най-усърден техен служител и гонител на отказващите се да се покланят на идолите. Той искал да вземе за жена гореспоменатата царска дъщеря Геласия, с което бил съгласен, докато се намирал в неверието, и нейният баща Аврилиан. Но когато бил просветен от светото Кръщение, не искал да я даде на неверен мъж, освен ако той не приеме християнската вяра. Скоро Аврилиан починал и Геласия, боейки се да не бъде взета насила от Диоген, избягала, както беше казано, в манастира на света Евдокия, но никой не знаел къде точно се е скрила. Наместникът Диоген изпратил петдесет войници да уловят Евдокия като християнка за разпит. Когато войниците отивали за нея, Господ Се явил през нощта на Евдокия и казал:

- Дъще Евдокия! Бодърствай и стой мъжествено във вярата. Дойде време за теб да изповядаш Моето име и да прославиш Моята слава. Приближи се времето на подвига, който ти ще извършиш. Сега ще те нападнат хора, страшни като зверове, но ти не се страхувай и не се ужасявай, защото Аз ще бъда с теб - близък Спътник и силен Помощник във всички твои подвизи и трудове.

Когато видението свършило, през нощта войниците прескочили през манастирската стена. Преподобната, узнала за това духом, излязла при тях и ги попитала:

- Какво ви трябва? Кого търсите?

Войниците я хванали и я попитали за Евдокия. Тя им обещала да им я предаде, ако я освободят за малко. И като отишла в църквата, влязла в светия олтар, отворила ковчежето с Пречистите Животворящи Христови Тайни, взела частица от тази велика светиня и я скрила близо да гърдите си. След това излязла и казала на войниците:

- Аз съм Евдокия, вземете ме и ме водете при този, който ви е изпратил.

Те я повели със себе си. Била безлунна и тъмна нощ. И ето, явил се светъл и прекрасен юноша, който носел свещ пред нея и осветявал пътя. Това бил ангел Господен, когото виждала само Евдокия, а войниците не виждали нито него, нито светлината. Войниците поискали да качат Евдокия на магаре, но тя отказала:

- Едни - с колесници, други - с коне, а аз, надявайки се на моя Господ, ще вървя пеша.

След пристигането в града наместникът заповядал да заключат Евдокия за два дни в тъмница, а на третия ден повикал пазача на тъмницата и го попитал:

- Не е ли давал някой храна и питие на тази вълшебница?

Пазачът отговорил:

- Кълна се на твоя милост, господарю мой, че никой не ѝ е давал нито храна, нито питие, и колкото пъти поглеждах към нея, винаги я виждах простряна на земята и молеща се (както мисля) на своя Бог.

Наместникът казал:

- Утре ще проведа разпит и съд над нея, а сега съм зает с друга работа.

На четвъртия ден наместникът Диоген седнал в съдилището и заповядал да доведат Евдокия. Като я видял, смирена на вид, в лоши дрехи и с отпусната глава, заповядал на слугата да открият лицето ѝ, и в този миг то заблестяло като мълния. Диоген се изумил и дълго мълчал, удивлявайки се на неизказаното благородство и красота на лицето ѝ, сияещо от Божествената благодат. След като дълго съзерцавал красотата

ѝ, той се смутил духом и като се обърнал към съдиите, казал:

- Кълна се в моя бог, слънцето! Не бива да предаваме на смърт такава, подобна на слънцето, красота. Не зная как да постъпим.

Един от съдиите казал:

- Твое величество мисли ли, че такава красота е естествена? Не, това е вълшебен призрак. Нима не знаеш каква сила обладават чародеите? А когато бъде разрушено вълшебното очарование, ще се яви природното ѝ безобразие.

Наместникът се обърнал към блажената:

- Преди всичко ни кажи как ти е името, какъв е твоят произход и живот.

Светицата се оградила с кръстното знамение и казала:

- Името ми е Евдокия, а за произхода и начина ми на живот няма нужда да ме питаш, затова те моля, наместнико, не си губи времето с празни приказки, но направи с мен това, което обикновено правите с християните. Съди ме, измъчвай ме, както ти е угодно, предай ме на смърт - аз се надявам на Христа, истинния мой Бог, че Той няма да ме презре и остави.

Наместникът казал:

- Щом на краткия въпрос отговаряш толкова дълго, колко ли ще говориш, когато започнем да те измъчваме? Кажи ни: защо, си оставила града, отхвърлила си боговете и си отишла в пустинята, отнасяйки със себе си народното имущество, по лукав начин опустошавайки градската хазна?

Светицата отговорила:

- Защо съм оставила града, ще ти кажа с една дума: била съм свободна и каквото съм искала, това съм направила. Кой закон

забранява на свободния човек да отиде където иска? А що се отнася до обвинението в похищаване на злато, искам клеветникът да застане пред мен и тогава клеветата ще бъде изобличена и лъжата ще изчезне пред истината. Нима съм отишла, взимайки чуждо?

След дълго препиране светицата останала непобедена в словото и непреклонна във вярата. Тогава наместникът заповядал да я окачат на едно дърво и четирима войници жестоко да я бият. Войниците я хванали, съблекли я до пояса и я окачили на дървото. Когато я съблечали, от гърдите ѝ паднала частицата от Пречистото и Животворящо Тяло Господне, взета от нея при излизането ѝ от манастира. Слугите, като не знаели какво е това, я взели и я занесли на наместника. Той протегнал ръка и поискал да я вземе, но частицата от Пречистото Тяло на Господа на часа се превърнала в огън и силният пламък изгорил слугите на мъчителя и наранил лявото рамо на самия наместник. Той паднал на земята и извикал към слънцето, което почитал като бог:

- Владико слънце, изцели ме и аз веднага ще предам на огъня тази вълшебница. Зная, че ти ме наказваш за това, че досега още не съм я погубил!

При тези думи върху него паднал огън като мълния и го умъртвил, изгаряйки тялото му като главня. Страх и ужас обзел всички. А един от войниците видял, че близо до светицата стоял светъл Божий ангел, говорел ѝ на ухото и я утешавал, покривайки тялото ѝ с платно, по-бяло от сняг. Като видял това, войникът се приближил към светицата и казал:

- И аз вярвам в твоя Бог, приеми ме, каещия се, рабиньо, на Живия Бог.

Светицата му отговорила:

- Благодатта на искреното обръщане да дойде върху теб, чедо. Виждам, че ти започваш нов живот, като новороден - ако искаш да се спасиш, избягвай предишното неверие.

Войникът казал:

- Умолявам те, рабиньо Божия, смили се над наместника и изпроси от Бога възвръщането му към живота, за да познаят мнозина Истинния Бог и да повярват в Него.

След тези думи той се приближил към дървото, освободил светата мъченица и тя, преклонила колене, дълго се молила. След това станала и гръмко възкликнала:

- Господи Иисусе Христе, Който знаеш тайните на човека, утвърдил си със слово небесата и всичко си създал премъдро! Заповядай по Твоята всесилна и всемогъща воля да оживеят всички изгорени от изпратения от Тебе огън, за да се утвърдят в светата вяра много верни, а неверните да се обърнат към Тебе, вечния Бог, и с това да се прослави Твоето пресвято име във вечни векове!

След това тя се приближила към мъртвите и вземайки за ръка всеки от тях, произнасяла:

- В името на Възкръсналия Господ Иисус Христос, стани и бъди здрав, както преди!

И така един по един оживила всички, вдигайки ги като от сън. Когато всички с изумление и ужас гледали ставащите дивни чудеса, внезапно се чул вопъл и плач: до комита Диодор, който бил там с войниците, достигнало известие за смъртта на жена му Фирмина, изгоряла в банята. Поразен от неочакваната вест, Диодор раздрал дрехата си и обзет от мъка, със сълзи тръгнал натам, където била починалата му жена. След него се втурнало множество народ и наместникът Диоген, възкръснал от мъртвите, също тръгнал нататък. Като

видял, че жената на комита наистина е починала, той се върнал при света Евдокия и ѝ казал:

- Наистина вярвам, че твоят Бог е безмерно по-велик и могъщ от нашите богове, но ако ти искаш да усилиш и укрепиш моята начинаеща и все още слаба вяра, умолявам те, ела с мен да отидем заедно при починалата Фирмина. Ако я възкресиш, тогава без забавяне и съмнение окончателно ще повярвам в твоя Бог.

Евдокия му казала:

- Не само заради теб Бог ще яви Своята воля в безмерно милосърдие, но и заради всички, желаещи да влязат в Неговото царство. И така, да тръгваме, с Божия помощ, натам, накъдето ме призоваваш.

Когато вървели заедно с народа, ги срещнали носещите мъртвото тяло. Светицата заповядала да спрат, просълзила се, помолила се известно време и като взела за ръка починалата, казала с висок глас:

- Боже, велики и вечни, Господи Иисусе Христе, Истинно Слово на Отца, Възкресяващ мъртвите! На Тебе се молим: за уверение на присъстващите благоволи да извършиш велико чудо, заповядай на Фирмина да оживее и ѝ дарувай дух на покаяние, да се обърне към Тебе, вечно Живия Бог!

След тази молитва Фирмина веднага станала от носилката и целият народ в едно, с висок глас възкликнал:

- Велик е Богът на Евдокия, Истинен и Праведен е християнският Бог! Умоляваме те, рабиньо на Живия Бог, спаси ни, защото и ние вярваме в твоя Бог.

А Диодор, като видял жена си жива, извънмерно се зарадвал и падайки в нозете на преподобната, казал:

- Умолявам те, рабиньо Христова, направи християнин и мен, защото сега наистина познах Кой е Всемогъщият Бог, на Когото ти служиш.

И Диодор заедно с жена си и с целия си дом се кръстил в името на Отца и Сина, и Светия Дух - както и множество народ, а също и наместникът Диоген с целия си дом, и до смъртта си пребивавал в светата вяра.

След това света Евдокия по молба на Диодор живяла в неговия дом, поучавайки на Божественото слово новопросветените християни. Един младеж на име Зинон, докато работел в намиращата се наблизо градина, бил умъртвен от смъртоносното ухапване на змия и майка му и жена му безутешно плачели за него. Като узнала за това, Христовата агница Евдокия казала на Диодор:

- Да отидем да утешим плачещата вдовица, и ще видиш дивното милосърдие на нашия Бог.

Те отишли и видели, че младежът е подпухнал и почернял от змийската отрова. Светицата казала на Диодор:

- Дойде време да покажеш колко голяма е вярата ти в Бога. И така, помоли се, издигни към небето душевните си очи, и възкреси мъртвия.

Диодор казал:

- Господарке моя, рабиньо Христова! Аз твърде отскоро съм повярвал и не мога с богомислие да утвърдя очите на сърцето си в Бога.

Светицата му казала:

- Несъмнено вярвам, че Бог слуша каещите се грешници и изпълнява молитвите им. И така, призови Всемогъщия Господ от цялата си душа, и Той ще ни яви Своето милосърдие.

Тогава Диодор, преклонил глава и удряйки се в гърдите, започнал със сълзи да се моли на глас:

- Господи Боже мой, Който си благоволил да призовеш мен, недостойния грешник и неверник към светата вяра и си изпратил тази честна рабиня за спасение на нашите души! Като знаеш моята неизменна и непоколебима вяра, чуй грешната ми и недостойна молитва и заповядай на момчето, умъртвено от змия, да оживее за Твоя слава, за да прослави във вечни времена и той, и всяка душа Твоето Пресвято име.

След молитвата Диодор казал на мъртвия:

- Зиноне! В името на Иисуса Христа, Разпнат при Понтия Пилата, стани!

И мъртвият веднага станал, чернотата изчезнала, тялото му станало здраво, както преди, и всички повярвали и прославили Бога, Твореца на небето и земята. Когато народът започнал да се разотива, блажената Христова агница Евдокия казала:

- Братя, почакайте малко. Още веднъж ще се прослави Христос, нашият Спасител.

Народът се спрял. Светицата се помолила и змията, която умъртвила младежа, допълзяла със страшно съскане, гонена от огън, и започнала пред очите на всички да се мята и издъхнала. Тогава всички, които видели това, заедно с жените и децата си, отишли при епископа на Илиопол и приели свето Кръщение. А преподобна Евдокия се върнала в своята обител и прекарвала живота си в обичайните монашески трудове. Понякога идвала в града, за да утвърждава верните и да привежда неверните към вярата в Христа Бога. След своето кръщение тя живяла още петдесет и шест години и загинала с мъченическа смърт по следния начин.

След смъртта на наместника Диоген, починал в

християнската вяра, неговата длъжност заел Викентий, човек жесток и враг на християните. Като чул за преподобна Евдокия, той изпратил войници да отсекат честната ѝ глава.

И така, света преподобномъченица Евдокия загинала от меч в първия ден на месец март, в Христа Иисуса, нашия Господ, на Когото подобава слава с Отца и Светия Дух, сега и всякога и във вечни векове. Амин.

Тропарь, глас 8:

Правостию умною душу твою привязавши в любовь Христову, тленных и красных, и временных забытием претекла еси, яко слова ученица: пощением страсти первее умертвивши, страдальчески второе врага посрамила еси. Тем Христос сугубых венца сподоби тя, славная Евдокие: преподобная страстотерпице, моли Христа Бога спастися душам нашим.

(Благоразумно привързала душата си към Христовата любов, тленните красиви и временни неща си предала на забрава като ученица на Словото; с пост си умъртвила страстите, след това със страдания си посрамила врага, затова Христос те дари с двоен венец, славна Евдокие; преподобна майко, моли Христа Бога да се спасят нашите души.)

Кондак, глас 4:

Во страдании твоем добре подвизавшися, и по смерти нас освящаеши чудес излиянии всехвальная, верою прибегающыя в божественную церковь твою. И торжествующе молим тя, преподобная мученице Евдокие, да избавимся недуг душевных, и чудес благодать почерпем.

(В твоите страдания си се подвизавала добре всехвална и след смъртта освещаваш с чудеса, нас, прибягващите и празнуващи в Божествената твоя църква; молим те,

преподобна мъченице Евдокие, да се избавим от душевните недъзи и да почерпим от благодатта на чудесата.)

Страдание на светите мъченици Нестор и Тривимий (III в.)

Светите Нестор и Тривимий живели при царуването на нечестивия Декий и били родом от Пергия. Бидейки християни, те без страх проповядвали за Христа и затова езичниците съобщили за тях на управителя на областта. Последният незабавно изпратил голям отряд войници със заповед да ги вържат и доведат при него на съд. Когато светите мъченици били изправени пред съда, управителят, за да ги заплаши, заповядал да поставят пред тях всички оръдия за мъчение, но те с висок глас започнали да проповядват Христа. Тогава управителят наредил да ги съблекат и да ги бият безпощадно със сухи волски жили, след което ги окачили на едно дърво и стъргали телата им, докато се показали вътрешностите им. Накрая, като се убедили, че светците са непоколебими във вярата си в Христа, нашия Бог, управителят заповядал на палачите да ги снемат от дървото и да отрежат главите им с нож. Светите мъченици загинали, благодарейки на Бога, и Христос Бог ги приел в Своето царство.

Страдание на света мъченица Антонина († ок. 302-305 гг.)

Светата Христова мъченица Антонина пострадала в град Никея при царуването на Диоклетиан и Максимиан. Тя вярвала в Христа и за нея донесли на Максимиан, че е християнка. Света Антонина била доведена в Никея и без страх изповядала пред императора своята вяра. За да я принудят да се отрече от Христа и да принесе жертва на идолите, я подложили на жестоки мъчения, но тя не се покорила на желанието на мъчителите и била затворена в тъмница. Скоро след това Максимиан заповядал да я изведат от тъмницата и отново започнал да я принуждава да се отрече от Христа, но и този път тя не послушала императора. Тогава Максимиан наредил да я окачат на дърво и да я стържат по ребрата. Докато я мъчели, света Антонина през цялото време изобличавала заблуждението на императора и проповядвала Христа. Виждайки това, Максимиан заповядал на палачите да снемат дрехите ѝ и да я бият по тялото. Но когато палачите поискали да изпълнят заповедта на императора, се явили ангели и пазейки светата мъченица, подложили на мъчения самите мъчители. След това положили светицата върху нажежено желязно легло, но тя останала невредима. Тогава я хвърлили завързана в чувал в Никейското езеро.

Света преподобна Домнина. Фрагмент от миниатюра в стара ромейска минология

В памет на преподобна Домнина

(† ок. 450-460 гг.)

Преподобната дева Домнина се подвизавала в Сирия. Живеейки в палатка, направена от самата нея в градината при дома на майка си, тя неспрестанно проливала сълзи, хранела се само с леща, накисната във вода, и всяка сутрин и вечер ходела в Божия храм за молитва, покрита от главата до коленете с покривало, за да не вижда никой лицето ѝ. Тя починала в мир между 450 и 460 г.

ЧЕТИ-МИНЕИТЕ

buditeli.info © 2017